

BRYOLOGISCHE NOTITIES UIT HET GOOI

door J. Frencken.

In de vijf en twintig jaar, dat ik nu in 't Gooi woon is hier heel wat veranderd. Het is er, zoals bijna overal, veel voller geworden. Eigenlijk té vol. Toch ben ik in die jaren deze streek erg gaan waarderen. Dat komt vooral door de grote verscheidenheid aan terreinen, die we zo in een straal van 15 à 20 km rond Hilversum aantreffen. Een jaar of tien geleden heb ik het plan opgevat 't Gooi (s.l.) floristisch eens te gaan inventariseren met behulp van de bekende IVON-streeplijsten. Dat dwong me niet alleen bepaalde gebieden regelmatig te bezoeken, doch ook alles wat er groeide op naam te brengen. Door de grote variatie van biotopen kreeg ik hierdoor een wat betere soortenkennis van de Phanerogamen.

Van de Cryptogamen had ik toen nog weinig kaas gegeten. Dat was jammer, want mossen bijvoorbeeld kwam ik bijna overal tegen. Dank zij echter de Bryologische Werkgroep van de KNNV kon ik de studie van de mosflora een jaar of wat geleden krachtig ter hand nemen. En daarvan heb ik nooit spijt gehad. Integendeel: ik kon nu tenminste ook de mossen gaan noteren. Dit inventarisatiewerk heeft de laatste paar jaar wat aardige vondsten opgeleverd, al zijn het dan niet zulke enorme ontdekkingen.

Een gebied waar ik vaak kom is de kuststrook tussen Naarden en Oud-Valkeveen. Langs de kust ligt een rietmoeras, dat landinwaarts overgaat in een min of meer kalkhoudende zanddijk. Eigenlijk is het meer een talud, waar de Meent weer op aansluit. Op dit dijkje groeit onder meer de Blauwe Zeedistel en de Kruisdistel. Van dit gebied heb ik al meer dan 200 hogere planten kunnen aanstrepen op mijn hoklijst. Daarnaast ook een 25-tal mossen. Op het talud staat veel *Hypnum cupressiforme* var. *lacunosum*. Tussen het riet is *Calliergonella cuspidata* zeer algemeen. Een paar jaar geleden had ik echter het geluk daar ook *Eurhynchium speciosum* te vinden. Aanvankelijk twijfelde ik nog aan de juistheid van mijn determinatie (de soort schijnt in Nederland zeer zeldzaam te zijn), doch op een van de Amsterdamse werkavonden van de Bryologische Werkgroep heb ik de vondst laten controleren. Het is inderdaad *Eurhynchium speciosum*. Ik moet dit gebied nog verder uitkammen, want het zit vol verrassingen. Vorig jaar vond ik er onder elzen tientallen exemplaren van de mooie paarse fungus *Lactarius lilacinus*.

"Over-Holland" langs de Vecht is ook nog steeds een trekpleister. Dit gebied kunnen we eigenlijk niet tot 't Gooi rekenen.

Dit kleibos ligt aan de westelijke oever van de Vecht onder Nieuwer-sluis. Er staan veel eiken, essen en linden in. Doch ook populieren zijn goed vertegenwoordigd. Het is één van de weinige buitens langs de Vecht waar de Gele Anemoon groeit. Uiteraard vinden we er massaal *Eurhynchium praelongum*. Op de oude essenstompen zit overal *Homalia trichomanoides*, vaak met kapsels. Van het genus *Fissidens* vond ik 3 soorten, t.w. *bryoides*, *taxifolius* (met kapsels) en daartussen *incurvus*, eveneens kapselend.

Een ander mooi landgoed gelegen op de grens van het Gooi en de Eempolder is "Groeneveld" bij Baarn. Het is een veel zuurder bos met hier en daar toch ook wel wat leem in de grond. Mooie waterpartijen achter het kasteel geven het gebied een voornaam aanzien. Onder beuken vinden we soms vierkante meters grote plekken van *Lepidozia reptans*. In een licht jong eikenbos staat veel *Plagiothecium undulatum*, vaak groeiend over en tussen bulten *Leucobryum glaucum*. Langs een zeer mosrijke slootkant met veel *Sphagnum spec.*, *Dicranum scoparium* en *Atrichum undulatum* groeit *Rhytidiadelphus loreus*. *Tetraphis pellucida* is er erg algemeen. Ik loop al jaren te zoeken naar kapsels hiervan, maar tot nu toe nog niet gevonden. Ook *Orthodontium lineare* komt, zoals tegenwoordig op meer plaatsen in 't Gooi, vrij veel voor in dit landgoed.

Een ander "grensbos" is "Einde Gooi", een van de drie landgoederen onder de naam Pijnenburg. Dit gebied ligt tussen het Tienhovens Kanaal en de Utrechtse weg onder Hollandsche Rading. Ook hier vinden we veel *Lepidozia reptans*. Er moet beslist ook *Orthodontium lineare* staan, doch ik heb er deze soort nog niet gevonden. Ook in dit landgoed vinden we de min of meer algemene soorten. *Mnium hornum* bijvoorbeeld groeit er massaal. Vorig jaar vond ik er tegen een boswallepje *Isothecium myosuroides*. Op een enigszins schuin groeiende oude berk staat tot ongeveer 5 meter hoog massaal *Dicranoweisia cirrhata*, vermengd met enkele soorten korstmossen.

Indertijd merkte Barkman terloops in een artikel over nieuwe vindplaatsen van *Lycopodium annotinum*, *Lycopodium Selago* en *Goodyera repens* eens op, "hoe onjuist het is te spreken over "de" soortenarmoede van dennebossen in Nederland" (zie Correspondentieblad van het Rijksherbarium Nr. 11 pag. 112). In één opname had hij indertijd in Drente maar liefst 33 groene Cryptogamen kunnen noteren. Naalddhout staat er in het Gooi genoeg. Vaak zijn het nog betrekkelijk jonge bossen die niet veel soorten opleveren. Hier en daar vinden we echter fraaie oude dennenbossen. Een dergelijk bos ligt bijvoorbeeld achter de Paleistuin tussen Lage Vuurse en Baarn. In dit z.g. "Bosch van Drakestein" heb ik een aantal jaren naar mossen kunnen zoeken. Ruim 30 soorten heb ik kunnen noteren, waaronder *Dicranum spurium*, *Rhacomitrium canescens*, *Barbilophozia barbata*, *Odontoschisma sphagni* en ook hier weer veel *Lepidozia reptans*. Tot slot wil ik U nog een paar aardige vondsten noemen uit

het Stichts-Ankeveense Plassengebied (Bergse Pad en Googh bij de Spiegelpolder). Tijdens een excursie afgelopen winter (December 1968) vonden we in een elzenbroekbos op min of meer half vergane oude pollen *Carex paniculata* het mooie thalleuze levermos *Pallavicinia lyellii*. De heer P.A. Bakker, die deze excursie meemaakte wees er nog op, dat op deze Pluimzegge-pollen best wel eens *Plagiotheciella latebricola* kan voorkomen. Ik heb toen wat mossen van dit milieu verzameld om thuis eens nader uit te zoeken, doch helaas was deze soort er niet bij. Het echtpaar Ellis uit Amsterdam heeft hier vorig jaar *Campylopus polytrichoides* gevonden. Op een van de Amsterdamse werkavonden heb ik wat materiaal van deze soort mogen ontvangen.

Dit zijn zo enkele vondsten van terreinen die ik regelmatig bezoek of bezocht heb. Er zijn nog heel wat gebieden die op inventarisatie liggen te wachten. Hopenlijk kan ik in de toekomst enkele daarvan spoedig eens onderhanden nemen, voordat ze verdwenen zijn of opgeofferd aan de massarecreatie.

Summary

A general survey is given of the mossflora in the area round Hilversum where several not common species are mentioned growing in various localities.